

wykonano 45 doświadczeń, rejestrując pracę mięśniową przy pomocy ergografu ciężarkowego typu Mosso. Badanym polecano by pracowali aż do zupełnego znużenia. Po upływie 3—5 sekund stosowano doping słowny w celu zachęcenia do wykonania dodatkowej pracy pomimo zmęczenia. Otrzymane wyniki pozwalają na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Ergogramy osobników słabego typu układu nerwowego (melancholicy) charakteryzują się krótkim przebiegiem oraz nagłym wystąpieniem znużenia. Dodatkowy doping słowny u tych badanych ujawnia dość dużą jeszcze sprawność mięśniową. Na tej podstawie autorzy sugerują, iż przyczyną znużenia w grupie tej jest wkraczający proces hamowania pozakresowego.

2. Zapisy ergograficzne osobników o silnym typie układu nerwowego, a szczególnie osobników typu silnego, zrównoważonego, nieruchliwego (flegmatycy) wyróżniają się dużą liczbą wychyleń i powolnym zmniejszaniem się ich amplitudy. Praca mięśniowa wykonana pod wpływem dopingu słownego, była przeważnie minimalna. Wydaje się, że w tym przypadku znużenie miało raczej przyczynę obwodową.

3. Zapisy ergograficzne osobników typu silnego, zrównoważonego i ruchliwego (sangwinicy) miały cechy pośrednie między obu badanymi grupami.

4. Odnośnie charakterystyki znużenia u osobników typu silnego, niezrównoważonego (cholerycy) nie można wyciągnąć wniosków, ze względu na małą liczbę badanych.

Wnioski powyższe zostały poparte analizą statystyczną według metody najmniejszych różnic.

J. CYTAWA, J. JAKUBOWICZ

CHARAKTERYSTYKA RUCHOWYCH POKARMOWYCH ODRUCHÓW WARUNKOWYCH W RÓŻNYCH STANACH POBUDLIWOŚCI OŚRODKA POKARMOWEGO

Z Zakładu Fizjologii Człowieka A. M. w Lublinie
Kierownik: prof. dr W. Hołobut

Tematem pracy niniejszej było badanie zmian czynności odruchowo-warunkowej w zależności od stanu pobudliwości ośrodka odruchu bezwarunkowego. Doświadczenia przeprowadzono na pięciu białych szczurach, którym wykształcono ruchowe pokarmowe odruchy warunkowe według metody Kotłarewskiego. Odruchy warunkowe badano początkowo u zwie-

rząt po 24-godzinnym głodzeniu, a następnie po podaniu trzech kolejnych dziesięciogramowych porcji pokarmu. Na podstawie uzyskanych wyników autorzy wyciągają następujące wnioski:

1. Charakter ruchowych pokarmowych odruchów warunkowych zależy nie tylko od rodzaju i siły bodźca warunkowego, lecz i od stanu pobudliwości bezwarunkowego ośrodka pokarmowego.

2. W miarę spadku pobudliwości ośrodka pokarmowego, w pierwszym rzędzie zaznacza się polepszenie hamowania wewnętrznego (znikanie reakcji w przerwach między bodźcami oraz pojawienie się pełnego różnicowania), a następnie wyraźne osłabienie dodatnich odruchów warunkowych — tzn. wydłużenie ich okresów utajenia oraz zmniejszenie wielkości reakcji ruchowych. Osłabienie to w większym stopniu obejmowało reakcje na bodźce słabe aniżeli silne.

3. W okresie dużego spadku pobudliwości pokarmowej, znikają również naturalne odruchy warunkowe na widok i zapach pokarmu. W tym okresie jednak silne dźwiękowe bodźce warunkowe mogą chwilowo zwiększyć pobudliwość pokarmową i wyzwolić odpowiednie odruchy warunkowe i bezwarunkowe. Fakt ten wiąże się niewątpliwie z może niedostatecznie jeszcze poznanym zagadnieniem apetytu.

4. Obserwowane często zjawisko pojawienia się odruchu warunkowego na silne bodźce warunkowe przy braku reakcji na wzmocnienie należy uważać za wyraz krańcowego stanu spadku pobudliwości pokarmowej poprzedzającego okres całkowitego zniesienia pokarmowej czynności odruchowej.

5. Autorzy nie przypuszczają by wspomniane zmiany czynności odruchowo-warunkowej wywołane były zjawiskiem hamowania ochronnego, bowiem przeprowadzone doświadczenia kontrolne przypuszczenia takiego nie potwierdziły. Ponadto w toku doświadczeń nie stwierdzono również stanów fazowych.

6. Wnioski autorów zostały poparte analizą statystyczną.

J. CYTAWA, E. MODRZEJEWSKI

BADANIA TENSJOGRAFIKZNE CIŚNIENIA KRWI
A TYP UKŁADU NERWOWEGO

Z Zakładu Fizjologii Człowieka A. M. w Lublinie
Kierownik: prof. dr W. Hołobut

Tematem pracy niniejszej było badanie zależności między typem układu nerwowego, a czynnością narządu krążenia. Badania przeprowadzono na 25 studentach, którym uprzednio określono typ układu nerwowego. Bada-